

**Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIH-697/21-H

Název	Dětský domov a školní jídelna, Sedloňov 153
Sídlo	č.p. 153, 517 91 Sedloňov
E-mail	ddsedlonov@centrum.cz
IČ	70835144
Identifikátor	600029794
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Šárka Michalíková
Zřizovatel	Královéhradecký kraj
Místo inspekční činnosti	č.p. 153, 517 91 Sedloňov
Termín inspekční činnosti	2. 11. – 4. 11. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného dětským domovem podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu dětského domova a jeho souladu s právními předpisy podle §174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov a školní jídelna Sedloňov vykonává činnost dětského domova a školní jídelny (dále „zařízení“, „dětský domov“). Nejvyšší počet povolených lůžek v dětském domově je 28. V době inspekční činnosti zde bylo umístěno 18 dětí ve třech rodinných skupinách. Jedno dítě navštěvovalo mateřskou školu, 14 dětí plnilo povinnou školní docházku v základních školách v okolí, tři děti se vzdělávali ve středních školách. Z celkového počtu dětí bylo 13 dětí s potřebou podpůrných opatření ve 2. – 4. stupni.

Stravování dětí zajišťovala vlastní školní jídelna s nejvyšším povoleným počtem 130 stravovaných.

O své činnosti zařízení informuje veřejnost prostřednictvím webových stránek a facebookového profilu.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Využíváním vhodných řídicích strategií se školskému zařízení postupně daří naplňovat realisticky vytvořené koncepční záměry v oblasti spolupráce s hlavními partnery, která se postupně upevňuje a prohlubuje. Příznivě se odráží v rozvoji gramotností dětí, podporuje jejich specifika a přispívá k socializaci. Rovněž i rostoucí úroveň materiálně-technického zázemí podporuje ucelený rozvoj dětí.

V oblasti pedagogické a personální nemá školské zařízení vymezeny jasné cíle a nástroje vedoucí k jejich naplnění. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků si tým vychovatelů a asistentů pedagoga doplňuje nebo rozšiřuje odbornou kvalifikaci. Volba dalších vzdělávacích akcí vychází ze zájmu pedagogů, nikoli z koncepčních záměrů.

Vedení zařízení pravidelně poskytuje všem pedagogům zpětnou vazbu z kontrolní a hospitační činnosti, která se však nevztahuje k aktuálním potřebám školy z hlediska inovativního přístupu ke vzdělávání. V odpoledních činnostech byla proto patrná nižší míra implementace cílů vycházejících z programu rozvoje osobnosti dítěte a uplatnění průběžného formativního hodnocení. Pro některé děti to představovalo oslabení jejich motivace k dalšímu rozvoji. V činnostech dětského domova chyběl prostor pro komunitní setkávání, kde by stávající pedagog uplatnil znalosti a dovednosti získané v psychoterapeutickém výcviku směrem k plnění cílů programu rozvoje osobnosti dětí, psychodynamice vztahů nebo minimalizaci rizikového chování.

Část kompetencí ředitelka zařízení delegovala na vedoucí pracovníky jednotlivých úseků. Organizační struktura je nastavena dobře, ale chybí důkladná analýza stavu jednotlivých úseků a přijetí účinných opatření k odstranění nedostatků a rozvoji hlavně v pedagogické a personální oblasti směrem ke kvalitě činnosti školského zařízení. Dětský domov doposud nevyužívá vnitřní elektronický systém, který by zajistil potřebnou informovanost všech pedagogů. Porady vychovatelů se konají v dlouhých intervalech a neumožňují vždy reagovat na aktuální stav v jednotlivých pedagogických oblastech.

Od minulé inspekční činnosti došlo k částečné obměně pedagogického sboru. Někteří členové stávajícího sboru si v době inspekční činnosti kvalifikaci doplňovali studiem. Ředitelka zařízení s ohledem na adaptační proces nových zaměstnanců vytvořila interní manuál „Základní metodika pro pedagogického pracovníka“.

Významným partnerem dětského domova je zřizovatel, který mj. poskytl zařízení finanční dotaci na prázdninové pobyty dětí. Díky finančnímu příspěví soukromé firmy mohla proběhnout prázdninová aktivita „Hurá jedem na tábor“. Zapojení do grantového programu

„Bertík pomáhá“ umožnilo uspořádání dalších letních táborů. Pro dětský domov jsou cenné peněžité i věcné dary od regionálních firem i jednotlivců, významná je spolupráce s bankovním sektorem, který pořádá programy rozvíjející finanční gramotnost.

Dětem v dětském domově je poskytováno celodenní stravování. Zařízení vede děti ke zdravému životnímu stylu. Vedoucí školní jídelny sestavuje pestrý jídelníček, přihlíží při tom i k nabídce potravinové banky, ze které využívá především ovoce. O Vánocích a při příležitosti Dne dětí sponzoři zařízení poskytují cukroví, ovoce, zeleninu a mléčné výrobky.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Při inspekční činnosti byly sledovány odpolední aktivity všech tří rodinných skupin, v nichž jsou umístěny děti různého pohlaví věkově si blízké. Toto uspořádání tak v konečném důsledku nepřináší dětem vzájemné zkušenosti s dětmi v různém stupni vyspělosti, kdy si mohou být vzorem a přirozeně rozvíjet své sociální citění a komunikační dovednosti. V době inspekční činnosti nebyli bez relevantních důvodů ve všech případech sourozenci součástí jedné rodinné skupiny. Činnosti dětí probíhaly obvykle v klidné atmosféře, děti komunikovaly přiměřeně svému věku a možnostem, a to jak s vychovateli, tak mezi sebou. Vychovatelé zařazovali aktivity vycházející z týdenního programu výchovně vzdělávací činnosti. Při společných činnostech zohledňovali individuální schopnosti dětí, vedli je k samostatnosti i ke spolupráci. Aktivity rozličného rázu podporovaly u dětí pracovní návyky, vychovatelé podněcovali děti k tomu, aby svoji práci vždy dokončili. Děti se chovaly přirozeně, slušně. Po splnění svých povinností (např. převléknutí do domácího oděvu, příprava do školy) a po skončení aktivit zvolených pedagogickými zaměstnanci měly děti možnost vybrat si společnou sportovní či rekreační aktivitu venku. Po dohodě s vychovatelem mohly děti trávit čas s kamarády z jiné rodinné skupiny.

Při zaznamenaném případě konfliktu mezi dětmi se vychovatelé snažili vnést do celé situace jasno, poslechnout si názory všech dotčených dětí. Situace však v danou chvíli nebyla zcela dořešena, adekvátní zpětná vazba tak byla předána dětem jen zčásti. To v konečném důsledku vedlo k dalším konfliktům a nezdravému klimatu v rodinné skupině.

Děti jsou průběžně a zcela přirozeně vedeny k sebeobslužným činnostem. Tím, že aktivně participují na chodu zařízení, je u nich podporován potřebný rozvoj běžných životních dovedností a příprava na samostatný život. Děti se podílejí na úklidu, praní prádla. Prostorové podmínky a vybavení zařízení v době inspekční činnosti však neumožňovaly rodinným skupinám zcela samostatné fungování. Stávající podmínky pak nebyly vždy plně využity směrem k přípravě na budoucí život. To se výrazně projevilo v tom, že žádná z rodinných skupin samostatně nepřipravovala pokrmy, ačkoli zařízení v daném čase disponovalo jednou vyhovující a kvalitně vybavenou cvičnou kuchyní. Tím, že děti ani nenakupovaly suroviny potřebné k vaření, tak prakticky nevyužívaly poznatky získané při programech finanční gramotnosti, které se v dětském domově ve spolupráci s některými peněžními ústavy konají. Hodnotu peněz pak poznávaly při hospodaření s řádně vypláceným kapesným.

Ve spolusprávě má každá rodinná skupina svého zástupce. Zápisy z pravidelných jednání spolusprávy si vyhotovují samy děti, což přispívá k podpoře jejich komunikativních i sociálních kompetencí. Členství ve spolusprávě přinášelo dětem různé pravomoci, jejichž uplatňování v praxi nebylo zcela jednoznačně uchopeno a poskytovalo tak prostor k možnému narušení vzájemných vztahů dětí. Děti mezi zaměstnanci mají blízkou osobu,

často se jedná o klíčového pracovníka, kterému se mohou svěřit a řešit s ním své problémy. Pro děti je v zařízení k dispozici rovněž schránka důvěry.

V rámci rozhovorů se školními inspektory děti vyjadřovaly spokojenost s aktivitami, které probíhají o prázdninách nebo o víkendech, k vychovatelům neměly žádných zásadnějších výhrad. V pokojích mohly mít fotografie svých blízkých, hračky, osobní předměty. Každé dítě mělo svoji uzamykatelnou skříňku, pracovním místem (svým psacím stolem, židlí, popř. lampičkou) ale nedisponovaly všechny děti.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Děti jsou v průběhu veškerých činností hodnoceny nejčastěji slovně. Každodenní součástí chodu zařízení je večerní hodnocení dětí v rámci rodinné skupiny. Toto hodnocení se zaměřuje např. na oblast chování, úklidu, plnění školních povinností. Každé dítě zde dostává prostor k vyjádření svých názorů, pocitů. Jednou týdně probíhalo pod označením komunitní sezení v každé rodinné skupině setkání dětí a vychovatele, jehož cílem bylo shrnutí uplynulého týdne.

Dětský domov kvalitně zpracovává programy rozvoje osobnosti dětí, na jejich základě pak vytváří individuální výchovné plány a stanovuje jasné a konkrétní cíle ve výchově a vzdělávání každého dítěte. Tyto individuální cíle ale nebyly ve všech případech dostatečně provázány s aktivitami obsaženými v týdenních plánech rodinných skupin. Vychovatelé vedou o každém dítěti tzv. „pedagogické sledování“, tedy podrobné záznamy o tom, co se dítěti podařilo a na čem je třeba ještě pracovat. Na tyto záznamy ne vždy navazovala konkrétní pedagogická opatření.

Pravidelná nabídka výchovně vzdělávacích činností je obohacena také o mimořádné akce – např. prázdninové pobyty, sportovní či kulturní akce. Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu jsou i rozmanité zájmové kroužky organizované ať dětským domovem či kmenovými školami jednotlivých dětí. Zařízení participuje na dění v obci, úzce spolupracuje s vnějšími partnery a dále tyto vazby systematicky upevňuje. Efektivní průběžná součinnost s vnějšími partnery kladně ovlivňuje socializační proces dětí, úroveň jejich klíčových kompetencí i základních gramotností.

Zařízení podporuje kontakty dětí a vzájemnou komunikaci s jejich rodinami. Děti mohou rodinným příslušníkům nejen telefonovat ze služebního telefonu, ale mohou se s nimi v zařízení i setkat. Pobytů dětí v rodinách odpovědných za výchovu se uskutečňují obvykle o víkendech či v průběhu prázdnin. Vedle styku se zákonnými zástupci dětský domov podporuje kontakty dětí se spolužáky i kamarády.

Dětský domov má vypracovaný „Minimální preventivní program“. Preventivní aktivity se smysluplně prolínají celým výchovně vzdělávacím procesem. Z hlediska rizikového chování bylo ve sledovaném období zaznamenáno zneužívání návykových látek, objevila se i agrese vůči vychovatelům. V době inspekční činnosti však děti, u kterých se toto rizikové chování vyskytovalo ve zvýšené míře, v zařízení již nebyly. O negativních projevech chování je s dětmi průběžně hovořeno, za prokázaná porušení povinností daných vnitřním řádem zařízení jsou v odůvodněných případech ukládána záporná opatření ve výchově. Ta jsou ale ve většina případů využívána především motivačně s cílem podporovat očekávané chování a jednání dětí.

Z údajů předložených ředitelkou zařízení vyplývá, že se v posledních třech letech podařilo výrazně snížit počty úteků (30 ve školním roce 2019/2020, 13 v období školního roku 2020/2021). V době inspekční činnosti bylo dlouhodobě na útěku jedno dítě.

Vychovatelé při odpolední přípravě na vyučování průběžně sledují výsledky vzdělávání dětí. Pravidelně se informují ve školách, do kterých děti dochází, na jejich prospěch, chování, účastní se třídních schůzek, ve spolupráci s učiteli operativně řeší případné náznaky školní neúspěšnosti. Značnou subvenci pak poskytují dětem s potřebou podpůrných opatření. Vedoucí vychovatelka každý den vede doučování, jehož cílem je prostřednictvím procvičování aktuálně probíraného učiva ukotvit znalosti dětí a podpořit tak jejich možnost zažít úspěchy při školní práci. Všem dětem se daří naplňovat výstupy dané školními vzdělávacími programy škol, ve kterých se vzdělávají. Dětem je průběžně zdůrazňována nutnost a význam vzdělání, zařízení se daří motivovat děti nejen k dokončení povinné školní docházky, ale i k získávání středního vzdělání s výučním listem (ve školním roce 2020/2021 měl klient při odchodu z dětského domova 3 výuční listy).

Na odchod ze zařízení jsou děti připravovány průběžně. Samostatná bytová jednotka mimo zařízení, která by přispívala k postupnému osamostatňování klientů, dětskému domovu však chybí. Před odchodem jsou těmto klientům poskytnuty kontakty na pracovníky dětského domova i pomáhající instituce, peněžité podpory, materiální pomoc i pomoc při zajištění bydlení, popř. zaměstnání. O tom, jak se bývalým klientům daří, získává zařízení informace spíše nahodile. Se získanými informacemi dále nepracuje, nepromítají se do výchovně vzdělávací činnosti se současnými klienty.

Závěry

Vývoj školského zařízení

Od poslední inspekční činnosti se částečně změnila prostorová a materiální podmínky dětského domova. Zařízení prošlo první částí rozsáhlé rekonstrukce. Její další etapa je naplánována na rok 2022. Vedle částečné modernizace pokojů dětí bylo částečně zrenovováno sociální zařízení. Všechny děti mají k dispozici IT techniku. Pedagogický sbor zařízení prošel značnou personální obměnou.

Silné stránky

- Systém pravidelného doučování byl otevřen všem dětem, dával jim při plnění školních povinností možnost zažít pocit úspěchu, motivoval je k dosahování dobrých školních výsledků a vedl je k uvědomování si důležitosti vzdělávání pro jejich další život.
- Zařízení hledá sponzory a finanční partnery, za jejichž podpory jsou realizovány programy nejen podporující rozvoj klíčových kompetencí dětí, ale také přispívající ke zlepšení materiálních podmínek zařízení.
- Každé dítě mělo v době inspekční činnosti k dispozici IT techniku, která umožňovala vedle rozvoje počítačových dovedností také vyhledávání informací pro účely školní práce.
- Výrazné snížení počtu úteků dětí ze zařízení v posledních dvou letech přispívá ke klidné atmosféře uvnitř dětského domova.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- V zařízení není zaveden vnitřní elektronický systém, který by napomáhal efektivnímu přenosu informací týkajících se dětí i provozních a organizačních záležitostí.
- Nastavená frekvence společných porad vychovatelů neumožňovala vždy reagovat na aktuální situace spojené s pedagogickým vedením dětí.
- Míra provázanosti programů rozvoje osobnosti dětí s konkrétními činnostmi v rámci výchovně vzdělávacího procesu byla v některých případech nižší, což spolu s chybějícími prvky formativního hodnocení znamenalo u některých dětí menší motivaci k jejich dalšímu rozvoji.
- V době inspekční činnosti nebyla v rodinných skupinách organizována společná příprava pokrmů, která by u dětí podporovala rozvoj činností spjatých s běžným životem a jejich schopnost hospodařit s finančními prostředky.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Stanovit v koncepčních záměrech jasné pedagogické a personální cíle a kroky vedoucí k jejich dosažení.
- Zvážit zavedení vnitřního elektronického systému, který zajistí kvalitní vzájemnou informovanost a sníží administrativní zátěž všech zaměstnanců zařízení.
- Zaměřit se na kvalitnější provázanost cílů programu osobnosti rozvoje dítěte s výchovně vzdělávacími aktivitami a při hodnocení dětí na využívání formativní zpětné vazby coby nástroje posilujícího schopnost sebereflexe.
- Zahnout do výchovně vzdělávacích činností jednotlivých rodinných skupin společné vaření, které by zároveň s praktickou přípravou na běžný život podporovalo i finanční gramotnost dětí.
- Orientovat další vzdělávání pedagogických pracovníků směrem k moderním pedagogickým metodám a formám práce.
- Vytvořit v činnostech zařízení prostor pro komunitní setkávání všech rodinných skupin pod vedením pedagoga s psychoterapeutickým výcvikem.
- Častěji organizovat společné porady vychovatelů.
- Vytvářet rodinné skupiny tak, aby v každé byly zastoupeny děti s větším věkovým rozpětím, sourozence zařazovat do jedné rodinné skupiny.
- Zajistit pro děti či zletilé osoby možnost samostatného bydlení mimo dětský domov.
- Ve spolupráci se zřizovatelem zvážit při plánování další fáze rekonstrukce zařízení takové vnitřní rozvržení budovy, aby pro jednotlivé rodinné skupiny vznikly samostatné prostory.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina, č.j. 14770/SM/2009, vydaná zastupitelstvem Královéhradeckého kraje s účinností od 10. 9. 2009
2. Dodatek č. 1 zřizovací listiny, č.j. 14770/SM/2009, vydaný s účinností od 14. 6. 2012
3. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 2. 11. 2021
4. Výpis správního řízení vydaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, č.j. MSMT – 2334/2019-2, o změnách provedených v rejstříku škol a školských zařízení s účinností od 12. 2. 2019
5. Rozhodnutí MŠMT, č. j. MSMT-40250/2020-2, ve věci návrhu na zápis změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení vydané s účinností od 1. 12. 2020, ze dne 20. 10. 2020
6. Jmenování ředitelky školského zařízení, č.j. KUKHK-37574/SM/2018, vydané s účinností od 1. 1. 2019, ze dne 18. 12. 2018
7. Kopie dokladů o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků zaměstnaných v zařízení v době inspekční činnosti a osvědčení o DVPP (vzorek)
8. Organizační schéma školského zařízení platné ve školním roce 2021/2022
9. Vnitřní řád školní jídelny platný pro školní rok 2021/2022
10. Dokumentace k zajištění bezpečnosti dětí pro školní rok 2021/2022 (včetně knihy úrazů vedené ve školních letech 2020/2021 a 2021/2022)
11. Dokumentace k hodnocení materiálních a finančních podmínek školy – školní roky 2020/2021 a 2021/2022
12. Koncepce rozvoje školy ze dne 20. 11. 2018
13. Organizační řád zařízení platný od 15. 1. 2019
14. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2020 a 2021
15. Plán kontrolní a hospitační činnosti na rok 2020 a 2021
16. Zápisy z pedagogických rad od roku 2020
17. Rozdělení dětí do rodinných skupin ke dni 7. 10. 2021 (platné v době inspekční činnosti)
18. Zdravotní deníky rodinných skupin (kalendářní rok 2021 do data kontroly)
19. Minimální preventivní program (platný v roce 2021)
20. „Opatření ve výchově 2021“
21. Záznamy z komunitního sezení rodinných skupin (v roce 2020, 2021)
22. „Školní vzdělávací a výchovný plán dětského domova a školní jídelny na rok 2021“(2020, 2019)
23. Rámcový plán práce (pro roky 2021, 2020, 2019)
24. Kniha návštěv
25. Kniha útěků
26. „Pedagogické sledování“ (v roce 2021)
27. Osobní dokumentace dětí
28. Dokumentace rodinných skupin (kapesné, vycházky, individuální výchovné plány)
29. Zápisy ze správy

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Královéhradecký inspektorát, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.h@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Monika Patzáková, školní
inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Patzáková v. r.

Mgr. Renáta Tvrdíková, školní inspektorka

Tvrdíková v. r.

Bc. Věra Jiránková, kontrolní pracovnice

Jiránková v. r.

V Hradci Králové 24. 11. 2021

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Šárka Michalíková,
ředitelka školy

Michalíková v. r.

V Sedloňově 26. 11. 2021